

kronikken

AF LISBETH BONDE

CAND.MAG., FORFATTER, KUNSTSKRIBENT VED WEEKENDAVISEN

Charlottenborgs Forårsudstilling er netop åbnet, og publikum strømmer atter ind gennem glassdørene, som de har gjort det i over 150 år. Men på årsbasis er besøgstallet lavere end nogensinde. Kronikøren analyserer situationen.

Den umulige kunsthall

TEGNING: CLAUD BIGUM

Kunsthall Charlottenborg har altid været splittet mellem Kunstakademiet, der har holdt til på det skønne, gamle barokslot Charlottenborg siden 1754, og udstillingsbygningen, som kom til i 1883. Kunsthallen gemmer sig bag slottet, så man skal vide, at den er der. En større synlighed vil naturligvis hjælpe på det skrumpende besøgstal, men det gør det ikke alene. Indtil 2007 kunne man her se kunstnersammenslutningernes årlige udstillinger, Charlottenborgs Forårs- og Efterårsudstillinger samt en række mere eller mindre uortodokse og dagsordensættende, kuraterede udstillinger: Kigger man tilbage, springer især generationsudstillinger som Troels Andersens 200 års jubilæumsudstilling i 1969, 'Kvindeudstillingen' i 1975, 'Gud og grammatik' i 1984 og 'Limelight' i 1986 i øjnene. De tre sidste var væsentlige for min generations kulturelle identitetsdannelse. Da var Charlottenborg et levende, dagsordensættende udstillingssted med en helt unik beliggenhed. Hvad er den nu?

I 2005 nedsatte kulturminister Brian Mikkelsen (K) det såkaldte Ohrt-udvalg, der fik til opgave at undersøge Charlottenborgs fremtidsmuligheder. Udvalget, der ud over formanden Karsten Ohrt talte billedhuggerne Elisabeth Toubro og Bjørn Nørsgaard, anbefalede, at stedet fortsat skulle drives som et kunstneres hus med mulighed for, at sammenslutningerne kunne ansøge om at udstille på lige fod med andre. Man advarede imod at omdanne den til international kunsthall, for det kunne den klassiske, fredede bygning slet ikke bære. I stedet skulle der bygges en moderne kunsthall for samtidskunst andetsteds i København. Men Mikkelsen og konsorter sad udvalgets indstillinger overhørig, og siden da er det gået galt. I 2008 åbnede man 'Kunsthall Charlottenborg' under ledelse af svenskeren Bo Nilsson, der i 2006 var blevet valgt til ny direktør. Kunstnersammenslutningerne måtte finde andre græsgange, hed det sig nu. Charlottenborg var – og er – ikke længere kunstneres hus.

Bo Nilsson stod for moderniseringen af Charlottenborg, også hvad angik udstillingsarkitekturen. Men der var hverken afsat midler til klima- eller topsikring, hvilket er alfa og omega i en moderne, international kunsthall. Charlottenborg kæmper derfor stadig med ulideligt høje temperaturer om sommeren, hvilket forhindrer udstilling af en lang række værker.

Som mange husker, blev Bo Nilsson fyret i november 2008 af Mikkelsens efterfølger, Carina Christensen (K), på grund af »en dramatisk stor overskridelse af Kunsthall Charlottenborgs budget«. Underskuddet var på 3,2 mio. kr. Hertil kom, at Nilsson uden om fredningsmyndighederne og bestyrelsen havde indrettet en »gæstelejlighed« på Charlottenborg. Den tolv mand store bestyrelse blev afsat i maj 2009, og Kunsthall Charlottenborg blev sat under administration. Bo Nilsson sad tilbage med aben. Desværre havde han savnet ledelsesmæssigt overblik. Havde han haft det, skulle han med sin bestyrelse i hånden være gået til kulturministeren og påpeget de helt urealistiske forventninger til kunsthallen. Man havde nemlig troet, at man kunne få en Ferrari, men man havde kun betalt for en brugt VW.

En ny bestyrelse, reduceret til seks medlemmer med kulturattaché Michael Bjørn Nellemann (nu direktør for Nivaagaards Malerisamling) som formand, trådte sammen i juni 2009. De valgte i maj 2010 briterne Mark Sladen til ny direktør. Han kom fra ICA – Institute of Contemporary Art i London. Med sig bragte han et stærkt, internationalt netværk og en forkærlighed for neoavantgarde og konceptkunst. Undervejs er han blevet indvalgt i Turner-prisens jury, verdens vigtigste kunstpris.

Hvis ikke driftsmidlerne øges – fx ved at Københavns Kommune bidrager til Kunsthall Charlottenborgs drift – må den ærværdige gamle kunstbygning snart pakke sammen som kunsthall.

I marts 2011 åbnede Sladen hele det gamle slot for offentligheden – og publikum kom i hobetal for at se Kuppelsalen, Danmarks Kunstbibliotek og den famøse, illegale lejlighed som led i heldagsprogrammet 'Palace Party' med traktorkoncert i gården og performances inde i udstillingsbygningen og andre spændende tiltag. Så vidt så godt.

Men hvad nytter de glimrende kunstfaglige kvalifikationer og et stort netværk, hvis ikke der er økonomi til at realisere visionerne? Øvelsen at skaffe eksterne midler bliver ikke nemmere af, at Sladen kommer udefra, og at hans kunstsyn er så snævert. Det kan bære i en storby af Londons størrelse, men næppe i København. Med det nuværende budget kan Charlottenborg kun klare sig med gedigne blockbusters: Driftsomkostningerne beløber sig nemlig til 8,8 mio. kr. årligt, mens der kun gives 9,3 mio. kr. i driftsstøtte. Charlottenborg må derfor ligesom andre kunstinstitutioner søge sponsorstøtte og fondsmidler, hvis man vil lave udstillinger. Men det er ikke nemt: Man ansøgte 26 fonde forud for efterårets udstilling med den britiske kunstner Simon Starling uden held. Resultatet blev, at vi kun fik set to værker af denne Turnerprisvindende kunstner, som udstillede for første gang i sit andet hjemland.

I Sverige udvises en helt anden generøsitet over for kultur: Malmö Konsthall får 16 mio. danske kroner i støtte fra Malmö Kommune i år. Der er gratis adgang for kunsthallens 170.000-200.000 besøgende om året. Dog kommer mange af disse for at spise i den fremragende restaurant. Mens Malmö Stad står 100 procent bag sin kunsthall, svigter Københavns Kommune Kunsthall Charlottenborg. Med byens bedste beliggenhed midt i turismørhullet ved Nyhavn burde Københavns Kommune så ikke være med til at løfte Kunsthall Charlottenborgs økonomi sammen med staten? Er det ikke i Københavns og københavnernes interesse?

Selv om besøgstal slet ikke er det eneste succeskriterium, så var det den første nye bestyrelses mål at øge Kunsthall Charlottenborgs besøgstal til 80.000-100.000 om året. I 2006 udstillede kunstnersammenslutningerne stadig i udstillingsbyg-

ningen. Dengang var der »kun« 55.000 besøgende årligt, og det mente bestyrelsen var for lidt. Men siden da er det gået lodret ned ad bakke: I 2011 var der 8.000 betalende gæster og 15.000 gratister i de smukkeste sale med den bedste beliggenhed i dansk kunst! Det er uholdbart.

Lige nu kan vi så se Forårsudstillingen, som i år heldigvis er både interessant og vital. Den er blevet til i et samarbejde mellem Charlottenborgfonden og Kunsthall Charlottenborg i en hybrid, international form, der inkorporerer den hedengangne Efterårsudstilling. Næste gang, Sladen & Co. præsenterer en ny udstilling, bliver i forbindelse med 'Copenhagen Art Festival' i efteråret 2012. Den arrangeres sammen med Kunsthallen Nikolaj, Overgaden, Kunstforeningen Gl. Strand og Den Frie Udstillingsbygning. København har altså fem offentligt støttede kunsthaller. Stockholm har mindst syv, heraf adskillige private.

København kommer også op på syv kunsthaller, når to nye, internationale kunsthaller for samtidskunst åbner inden for nærmeste fremtid; dels den privatejede Faurshou Art Foundation i Nordhavn, dels Kunsthall København, en helt nybygget, kæmpestor kunsthall på Carlsberg. Der bliver udskrevet arkitektkonkurrence i dette forår. Her har Københavns Kommune valgt at gå aktivt ind i finansieringen af forundersøgelserne og driften. Denne kunsthall bliver til på initiativ af gallerieieren Nicolai Wallner og arkitekten Kristoffer Weiss.

Overalt i dansk kulturliv skæres der ned. Kunstakademiet bløder. Det kgl. Teater bløder. Men i Island, i Tyskland og som nævnt i Sverige har de indset, at kultur er vigtig. Ud over at give identitet og noget at tænke over genererer den arbejdspladser og større opmærksomhed både nationalt og internationalt. Disse lande satser på kunst i krisetider.

Hvis ikke driftsmidlerne øges – fx ved at Københavns Kommune bidrager til Kunsthall Charlottenborgs drift – må den ærværdige gamle kunstbygning snart pakke sammen som kunsthall. Så må vi herfra anbefale, at den atter tilgår kunstnerne og genhuser sammenslutningerne. Hvis de da overhovedet vil være med mere?